

Referat fra bestyrelsesmøde onsdag den 26. juni 2025 for Naturnationalpark Stråsø

Deltagende i mødet

- Dorte-Pia Ravnsbæk Bestyrelsesformand
- Karsten Filsø Holstebro Kommune
- Ole Nyholm Knudsen Ringkøbing-Skjern Kommune
- Lis Helles Olesen Dansk Ornitologisk Forening
- Dorte Eastwood Dansk Islandskehesteforening
- Caspar Rostbøll Naborepræsentant
- Johs. Poulsen Herning Kommune
- Jonna Odgaard Danmarks Naturfredningsforening
- Steffen Troldtoft Ulvefrit Danmark
- Gunnar H. Pedersen Holstebro og Omegns Fiskeriforening
- Anders Debel Bisidder Holstebro Kommune
- Orla Elkjær Friluftsrådet
- Sine Anneberg Idom-Råsted Borgerforening
- Signe Berg Madsen Vind Sogneforening
- Lucia Aagaard Danmarks Idrætsforbund
- Inger Skov Dansk Ride Forbund
- Julietta Jensen Brugerrådsmedlem
- Eva Kanstrup Bisidder Herning Kommune

Fraværende

- Flemming Juel-Nielsen Bisidder Ringkøbing-Skjern Kommune
- Anders Nørgård Vestjysk- og Holstebro-Struer Landboforeninger
- Lisbet Mogensen Ulvetid (Deltog fra kl. 19:30)
- Ole Rønnow Danmarks Jægerforbund
- Anders Gammelvind Dansk Orienteringsforbund
- Niels Hybholt DGI
- Tommy Jensen Ulfborg Cykelmotion

Sekretariatet - Naturstyrelsen

- Poul Ravnsbæk Skovrider
- Jens Henrik Jakobsen Presse og kommunikation, Vildtkonsulent
- Henning Fjord Aaser Projektleder - Referent
- Søren Bay Højbjerg Skovfoged

1. **Fokusemnet ”skovgenopretning, træartsfordeling og sammenbinding af naturelementer”.**

På grund af vejret blev den planlagte tur til udvalgte lokaliteter i skoven til en køretur forbi nogle af lokaliteterne.

Efterfølgende orienterede Søren Bay Højbjerg i mødelokalet lidt om skovens historie i Stråsø. Skoven er relativ ung. Omkring 1910 var der eksempelvis kun ganske få og lave træer i området.

Dernæst orienterede Søren om begreberne ”Urørt skov” og ”Naturanær skovdrift” samt forskelle og ligheder mellem de to begreber.

Skoven i naturnationalparkerne skal forvaltes som urørt skov, hvilket vil sige at skoven ikke skal forvaltes med kommercielle formål for øje, men i stedet alene med henblik på at understøtte biodiversiteten.

I NNP Stråsø er der en 25-årig konverteringsperiode for at komme fra den nuværende plantageprægede skovstruktur, med et stort islæt af oversøiske træarter, til en skov der i langt højere grad kan klare sig uden forvaltning.

I den urørte skov i naturnationalparkerne kan man af hensyn til biodiversiteten fælde arter der er naturligt hjemmehørende i Danmark, men træerne skal efterlades på terrænet og må ikke sælges.

Arter der ikke er naturlig hjemmehørende i Danmark, men er naturligt hjemmehørende i den øvrige del af Europa (eksempelvis rødgran), må også fældes og i konverteringsperioden må disse træer også sælges.

Oversøiske arter skal fældes og må sælges også efter konverteringsperioden.

I NNP Stråsø vil der være fokus på at fjerne oversøiske træarter, startende med de træarter der optræder mest ”invasivt” og der mindst bidrager til eller direkte truer naturtyper og arter. Dertil vil der blive arbejdet på at skabe en mere varieret struktur i de ens-aldrende rødgranbevoksninger og sammenbinde lysåbne arealer for dermed at understøtte spredningsmulighederne for arterne i de områder.

I de områder hvor der fældes for at sammenbinde nærliggende lysåbne områder vil der blive efterladt hjemmehørende træarter i form af både enkeltstående træer og grupper af træer.

For at understøtte en øget forekomst af insektbestøvede arter af træer og buske vil der blive foretaget ”berigelsesplantning” af nogle af de hjemmehørende arter, som enten findes fåtalligt eller helt mangler, og som skønnes at vil kunne trives i Stråsøområdet. Berigelsesplantningerne vil primært ske på de tidligere agerjorde i naturnationalparken.

Der vil desuden være fokus på bevarelse af de få store og gamle træer som findes i parken og at understøtte, at der på sigt kommer flere.

PowerPoint fra indlægget fremsendes sammen med det endelige referat fra bestyrelsesmødet. Som et af slidsene viser er vi, i perioden frem til der foreligger en tilladelse til etablering af naturnationalparken, midt i "Y'et". Dvs. at retningslinjerne for både urørt skov og naturnær skovdrift følges. Når tilladelsen foreligger vil skoven i naturnationalparken blive forvaltet efter retningslinjerne for urørt skov.

Forholdet mellem nåletræ og løvtræ i naturnationalparken blev efterfølgende drøftet herunder, hvorfor rødgran stadig skal udgøre en forholdsvis stor del af skoven. Årsagen hertil er primært af hensyn til opretholdelse af skovklimaet og de tilbageværende bevoksninger. Når bevoksningerne med de oversøiske arter fjernes vil det ikke være hensigtsmæssigt for skovklimaet, at reducere rødgranarealerne mere end planlagt.

2. Opfølgning på informationsdagen den 27. april 2025

Der var generelt tilfredshed med infodagen, og der blev fra flere sider udtrykt ønske om at gentagelse næste år.

Der blev foreslået en række tiltage der kan gøre dagen endnu bedre herunder:

- Tydeligere og mere målrettet annoncering og i bedre tid. Desuden vil opbygningen af programmet kunne forbedres.
- En mere samlet orientering om hele projektet samt mere om hvad der skal ske og hvornår.
- Ruter som også egner sig for gangbesværede.
- Gerne fortsat og mere lokal inddragelse i afholdelse og planlægning af dagen.
- Indlæg fra inviterede eksperter må gerne gentages

Formuleringen af den udsendte invitation til naboerne havde desværre givet anledning til, at mange naboer havde en forventning om, at infodagen var tilrettelagt med henblik på en dialog med dem. Det er beklageligt. Derfor vil NST følge op på behovet for en dialog.

Naturstyrelsen fremsætter forslag til dato for info-dagen i 2026 på bestyrelsesmødet den 9. oktober.

Referat fra fællesmøde for bestyrelsesformænd om naturnationalparker og orientering fra formanden

Dorte-Pia Ravnsbæk orienterede om fællesmødet mellem formændene for naturnationalparkbestyrelserne og Naturstyrelsen på Fussingø den 15. maj.

På mødet omhandlede de fleste drøftelser problemstillinger for de 10 naturnationalparker, der er på et andet stadie i ansøgningsprocessen end de fem første, herunder også Stråsø.

På mødet blev indholdet af den kommende monitoring præsenteret. Monitoringen omfatter en række parametre som eksempelvis strukturelementer, arter, eDNA og fysiske og kemiske forhold.

Formålet med monitoringen er at følge, hvad der sker generelt og ikke eksempelvis udviklingen i forekomsten af specifikke arter eller naturtyper.

Metodikken til overvågningen er udarbejdet af universiteterne.

Monitering er fokusemne på bestyrelsesmødet i oktober og sekretariatet vil forsøge at finde en ekstern oplagsholder til emnet.

På mødet i oktober vil der være en opfølgning på emnet fra det seneste møde om friluftsfaciliteter, med henblik på, at begynde på drøftelser vedr. kriterier og prioriteringer, blandt andet for anvendelse af de 5 mio. kr. der er afsat til friluftliv i hver naturnationalpark, samt drøftelse af hvorvidt der skal iværksættes en "funding" indsats.

3. Nyt fra Naturstyrelsen herunder proces for udpegning af nye naturnationalparker og status for revideret ansøgningsmateriale for NNP Stråsø.

Naturnationalpark Fussingø blev indviet den 21. juni med deltagelse af Miljøministeren.

Naturstyrelsen har ansøgt og fået tilladelse til tilsyn med kreaturerne i Fussingø og Gribskov på følgende vilkår:

- Dyrene skal tilses mindst fem gange om ugen og mindst hver anden dag. Inden for en 14-dages periode skal dyrene været tilset af mindst to forskellige af Naturstyrelsens uddannede dyrepassere.
- I forbindelse med registreringen af dyrenes tilstand skal der udarbejdes særskilte vurderinger af dyr, der skiller sig ud eller har tabt sig.
- Fødegrundlaget skal vurderes og registreres månedligt i sommerhalvåret og ugentligt i tørke og vinterperioder. Eventuel støttefodring iværksættes og registreres.
- Dyreholdet tilknyttes en praktiserende dyrlæge, som skal føre månedligt tilsyn med dyr og føderessourcer.
- Naturstyrelsen fører fortegnelse over til- og fraflyttede dyr, herunder døde.
- Naturstyrelsen registrerer formodet dødsårsag, og så vidt muligt laves huldvurdering for alle døde kreaturer.
- Dyrepasserer og dyrlægers dokumentation skal på forlangende forevises til Fødevarestyrelsen. Såfremt Naturstyrelsen udsætter flere end 50 kreaturer eller hvis der tilføres kvæg, der kan indgå i avl, skal Fødevarestyrelsen underrettes på forhånd.
Dispensationen er givet under forudsætning af, at vilkårene blive overholdt, og skal evalueres efter et år iflg. aftale om regeringsgrundlaget fra december 2022.

På baggrund af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's tilbagemeldinger på det indsendte ansøgningsmateriale til Naturnationalpark Almindingen er der, siden ansøgningen til NNP Stråsø blev indsendt den 19. dec. 2024, blevet arbejdet på præciseringer i screeningsnotatet og væsentlighedsvurderingen, mhp. at lette sagsbehandlingen af ansøgningen for Stråsø hos SGAV.

Det forventes at de reviderede ansøgningsmateriale kan indsendes i uge 27.

4. Eventuelt

Der blev forespurgt om der var lavet en plan for hvad der skal ske, hvis ulvene udrydder hestene og kreaturerne i naturnationalparken. Da det på baggrund af de hidtidige erfaringer med ulve i områder med heste vurderes scenariet ikke at være realistisk, og der er derfor ikke planlagt herfor.

Der blev forespurgt om det var muligt at anvende et virtuelt hegn hvor kreaturer og heste er udstyret med et GPS-styret ”stødhalsbånd. Da metoden pt. kun er godkendt som forsøg enkelte steder i Danmark er denne løsning ikke aktuel.

Der blev forespurgt om der i lighed med Gribskov kan forventes udfordringer med kommunal tilladelse til opsætning af hegnet. Da der er tale om et almindeligt kreaturhegn skal der ikke søges tilladelse hertil efter planloven, som det er tilfældet med det høje hegn i Gribskov.

I forbindelse med at Dansk Ornitologisk Forening sammen med Københavns Universitet er gået i gang med et nyt feltprojekt kaldet Fugle i Ny Natur (FiNN). Blev der forespurgt om Naturnationalpark Stråsø indgår i projektet. Projektet der er finansieret af Aage V. Jensen Naturfond, går i store træk ud på at belyse ændringer i fuglelivet som følge af ændringer i driften af naturområder i Danmark. Herudover er det også et formål at teste forskellige metoder til registrering af fugle.

NNP Stråsø er ikke blevet kontaktet men af DOF´s hjemmeside fremgår, at medlemmer af DOF kan kontakte projektlederne for FiNN projektet, hvis man vil byde ind med et område som eksempelvis naturnationalparker og bidrage til tællingerne her.

Der afholdes møde i arbejdsgruppen for formidling af kulturhistorie den 9. oktober kl. 15 og i gruppen for formidling af natur den 17. september kl. 17.

Husk heldagsekskursionen den 19. august og det næste bestyrelsesmøde den 9. oktober. Sekretariatet vil på mødet den 9. oktober have forslag til datoer for infodag og bestyrelsesmøder i 2026.